

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానఫలము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

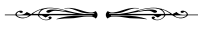
వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి త్రిపష్టితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

అథ త్రిషష్టితమోఽధ్యాయాః

బృహదశ్వ ఉవాచ ।

అపక్రాంతే నలే రాజన్ దమయంతీ గతక్లమా ।
అబుధ్యత వరారోహా సంత్రస్తా విజనే వనే ॥ 63-1॥

అపశ్యమానా భర్తారం శోకదుఃఖసమన్వితా ।
ప్రాక్రోశదుచ్ఛైః సంత్రస్తా మహారాజేతి నైషధమ్ ॥ 63-2॥

హా నాథ హా మహారాజ హా స్వామిన్ కిం జహాసి మామ్ ।
హా హతాస్మి వినష్టాస్మి భీతాస్మి విజనే వనే ॥ 63-3॥

నను నామ మహారాజ ధర్మజ్ఞః సత్యవాగసి ।
కథముక్త్యా తథా సత్యం సుస్తాముత్పృజ్య కాననే ॥ 63-4॥

కథముత్పృజ్య గంతాసి దక్షాం భార్యామనువ్రతామ్ ।
విశేషతోఽ నాపకృతే పరేణాపకృతే సతి ॥ 63-5॥

శక్యసే తా గిరః సమ్యక్ కర్తుం మయి నరేశ్వర ।
యాస్తేషాం లోకపాలానాం సన్నిధౌ కథితాః పురా ॥ 63-6॥

నాకాలే విహితో మృత్యుః మర్త్యానాం పురుషర్షభ ।
తత్ర కాంతా త్వయోత్పృష్టా ముహూర్తమపి జీవతి ॥ 63-7॥

పర్యాప్తః పరిహాసోఽయమ్ ఏతావాన్ పురుషర్షభ ।
భీతాహమతిదుర్ధర్ష దర్భయాత్మానమీశ్వర ॥ 63-8॥

దృశ్యసే దృశ్యసే రాజన్ ఏష దృష్టోఽసినైషధ ।
ఆనార్య గుల్మైరాత్మానం కిం మాం న ప్రతిభాషసే ॥ 63-9॥

నృశంసాం బత రాజేంద్ర యన్మామేవం గతామిహ ।
విలపంతీం సమాగమ్య నాశ్వాసయసి పార్థివ ॥ 63-10॥

న శోచామ్యహమాత్మానం న చాన్యదపి కించన ।
కథం ను భవితాస్యేక ఇతి త్వాం నృప శోచిమి ॥ 63-11॥

కథం ను రాజంస్తృషితః క్షుధితః శ్రమకర్షితః ।
సాయాహ్నో వృక్షమూలేషు మామపశ్యన్ భవిష్యసి ॥ 63-12॥

తతః సా తీవ్రశోకార్తా ప్రదీప్తేవ చ మన్యునా ।
ఇతశ్చేతశ్చ రుదతీ పర్యధావత దుఃఖితా ॥ 63-13॥

ముహురుత్పతతే బాలా ముహుః పతతి విహ్వలా ।
ముహురాలీయతే భీతా ముహుః క్రోశతి రోదితి ॥ 63-14॥

అతీవ శోకసంతప్తా ముహుర్విఃశ్వస్య విహ్వలా ।
ఉవాచ ఛైమీ నిఃశ్వస్య రుదత్యథ పతివ్రతా ॥ 63-15॥

యస్యాభిశాసాద్ దుఃఖార్తః దుఃఖం విందతి నైషధః ।
తస్య భూతస్య నో దుఃఖాద్ దుఃఖమప్యధికం భవేత్ ॥ 63-16॥

అపాపచేతసం పాపః య ఏవం కృతవాన్ నలమ్ ।
తస్మాద్ దుఃఖతరం ప్రాప్య జీవత్వసుఖజీవికామ్ ॥ 63-17॥

ఏవం తు విలపంతీ సా రాజ్ఞో భార్యా మహాత్మనః ।
అన్వేషమాణా భర్తారం వనే శ్వాపదసేవితే ॥ 63-18॥

ఉన్మత్తవద్ భీమసుతా విలపంతీ ఇతస్తతః ।
హా హా రాజన్నితి ముహుః ఇతశ్చేతశ్చ ధావతి ॥ 63-19॥

తాం క్రందమానామత్యర్థం కురరీమివ వాశతీమ్ ।
కరుణం బహు శోచంతీం విలపంతీం ముహుర్ముహుః ॥ 63-20॥

సహసాభ్యాగతాం ఛైమీమ్ అభ్యాశపరివర్తినీమ్ ।
జగ్రాహాజగరో గ్రాహః మహాకాయః క్షుధాన్వితః ॥ 63-21॥

సా గ్రస్యమానా గ్రాహణ శోకేన చ పరిఘ్నతా ।
నాత్మానం శోచతి తథా యథా శోచతి నైషధమ్ ॥ 63-22॥

హా నాథ మామిహ వనే గ్రస్యమానామనాథవత్ ।
గ్రాహణానేన విజనే కిమర్థం నానుధావసి ॥ 63-23॥

కథం భవిష్యసి పునః మామనుస్మృత్య నైషధ ।
కథం భవాన్ జగామాద్య మాముత్స్రుజ్య వనే ప్రభో ॥ 63-24॥

పాపాన్ముక్తః పునర్లబ్ధ్యా బుద్ధిం చేతో ధనాని చ ।
శ్రాంతస్య తే క్షుధార్తస్య పరిగ్లానస్య నైషధ ।
కః శ్రమం రాజశార్దూల నాశయిష్యతి తే నఘ ॥ 63-25॥

తతః కశ్చిన్మృగవ్యాధః విచరన్ గహనే వనే ।
ఆక్రందమానాం సంశ్రుత్య జవేనాభిససార హ ॥ 63-26॥

తాం తు దృష్ట్వా తథా గ్రస్తామ్ ఉరగేణాయతేక్షణామ్ ।
త్వరమాణో మృగవ్యాధః సమభిక్రమ్య వేగతః ॥ 63-27॥

ముఖతః పాటయామాస శస్త్రేణ నిశితేన చ ।
నిర్విచేష్టం భుజంగం తం విశస్య మృగజీవనః ॥ 63-28॥

మోక్షయిత్వా స తాం వ్యాధః ప్రక్షాల్య సలిలేన హ ।
సమాశ్వాస్య కృతాహారామ్ అథ పప్రచ్ఛ భారత ॥ 63-29॥

కస్య త్వం మృగశావాక్షి కథం చాభ్యాగతా వనమ్ ।
కథం చేదం మహత్ కృచ్ఛం ప్రాప్తవత్యసి భావిని ॥ 63-30॥

దమయంతి తథా తేన పృచ్ఛ్యమానా విశాంపతే ।
సర్వమేతద్ యథావృత్తమ్ ఆచచక్షేత్స్య భారత ॥ 63-31॥

తామర్థవస్త్రసంవీతాం పీనశ్రోణిపయోధరామ్ ।
సుకుమారానవద్యాంగీం పూర్ణచంద్రనిభాననామ్ ॥ 63-32॥

అరాలపక్షనయనాం తథా మధురభాషిణీమ్ ।
లక్షయిత్వా మృగవ్యాధః కామస్య వశమీయివాన్ ॥ 63-33॥

తామేవం శ్లక్షయా వాచా లుబ్ధకో మృదుపూర్వయా ।
సాంత్యయానూస కామార్తః తదబుధ్యత భావినీ ॥ 63-34॥

దమయంత్యపి తం దుష్టమ్ ఉపలభ్య పతివ్రతా ।
తీవ్రరోషసమావిష్టా ప్రజజ్ఞాలేవ మన్యునా ॥ 63-35॥

స తు పాపమతిః క్షుద్రః ప్రధర్షయితుమాతురః ।
దుర్ధర్షాం తర్కయానూస దీప్తామగ్నిశిఖామివ ॥ 63-36॥

దమయంతీ తు దుఃఖార్థా పతిరాజ్యవినాకృతా ।
అతీతవాక్పథే కాలే శశాపైనం రుషాన్వితా ॥ 63-37॥

యద్యహం నైషధాదన్యం మనసాపి న చింతయే ।
తథాయం పతతాం క్షుద్రః పరాసుర్మృగజీవనః ॥ 63-38॥

ఉక్తమాత్రే తు వచనే తథా స మృగజీవనః ।
వ్యసుః పపాత మేదిన్యామ్ అగ్నిదగ్ధ ఇవ ద్రుమః ॥ 63-39॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత నలోపాఖ్యానపర్వణి
అజగరగ్రస్తదమయంతీమోచనే త్రిషష్టితమోఽధ్యాయః ॥63॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

